

32002D0990

L 347/42

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

20.12.2002.

KOMISIJAS LĒMUMS**(2002. gada 17. decembris),****ar ko turpmāk izskaidro Padomes Regulas (EK) Nr. 2223/96 A pielikumu attiecībā uz cenu un apjomu mērīšanas principiem nacionālajos kontos***(izziņots ar dokumenta numuru C (2002) 5054)***(Dokuments attiecas uz EEZ)**

(2002/990/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

- (3) Lai īstenotu un pārraudzītu Ekonomikas un monetāro savienību, ir vajadzīga salīdzināma, aktuāla un uzticama informācija par katras dalībvalsts ekonomiskā stāvokļa struktūru un attīstību.

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2223/96 (1996. gada 25. jūnijs) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Kopienā ⁽¹⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 359/2002 ⁽²⁾, un jo īpaši tās 2. panta 2. punktu,

- (4) Ekonomiskie konti reālā izteiksmē, tas ir, kas koriģēti, ņemot vērā cenu izmaiņas, ir pamatinstruments valsts ekonomiskā un budžeta stāvokļa analizēšanai ar noteikumu, ka tie sastādīti, ņemot vērā unikālus principus, kurus nav iespējams interpretēt dažādi. Tādēļ jāpadziļina un jāpastiprina ieteikumi datu aprēķinam nemainīgās cenās Padomes Regulas (EK) Nr. 2223/96 sistēmā.

tā kā:

- (1) Regulā (EK) Nr. 2223/96 ir izklāstīta kopēju standartu, definīciju, klasifikāciju un kontu veidošanas noteikumu atsaucēs sistēma, kas ļauj sastādīt dalībvalstu kontus saskaņā ar Eiropas Kopienas statistikas prasībām, lai iegūtu dalībvalstu starpā salīdzināmus rezultātus.

- (5) Komisijas 1998. gada 30. novembra Lēmums 98/715/EK ⁽⁵⁾ paskaidro Regulas (EK) Nr. 2223/96 A pielikumu attiecībā uz cenu un apjomu mērīšanas principiem. Tajā attiecībā uz dažiem ražojumu veidiem noteikta metožu klasifikācija atbilstošākajās metodēs, alternatīvās, ko var izmantot, ja nevar piemērot atbilstošākās metodes, un metodēs, ko neizmanto.

- (2) Ir jāuzlabo to datu salīdzināmība starp dalībvalstīm, kuri attiecas uz izmaiņām reālajā iekšzemes kopproduktā (IKP), gan lai piemērotu Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu ⁽³⁾, 2. pantu, gan lai piemērotu Eiropadomes 1997. gada 16. jūnija rezolūciju par stabilitātes un izaugsmes paktu ⁽⁴⁾, kā arī vairāk vispārējās daudzpusējās uzraudzības nolūkā.

- (6) Lēmumā 98/715/EK ir noteikta pētniecības programma par tiem ražojumiem, par kuriem šī klasifikācija nav norādīta. Ar dalībvalstīm kopīgi veiktās pētniecības programmas rezultāti tagad ir pieejami. Šajā lēmumā ir noteikta konkrētā klasifikācija, ņemot vērā pētniecības programmas rezultātus.

⁽¹⁾ OV L 310, 30.11.1996., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 58, 28.2.2002., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 236, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 340, 16.12.1998., 33. lpp.

- (7) Šim lēmumam jāaskaņo cenu un apjomu rādītāji nacionālajos kontos, neierobežojot esošo tiesisko regulējumu attiecībā uz patēriņa cenu saskaņotajiem indeksiem, kas noteikti Padomes Regulā (EK) Nr. 2494/95 ⁽¹⁾, un to pašreizējo vai turpmāko attīstību.
- (8) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Statistikas programmu komitejas un Valūtas, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠĀDU LĒMUMU.

1. pants

Mērķis

Šī lēmuma mērķis ir turpmāk skaidrot cenu un apjomu mērīšanas principus, kas ietverti Regulas (EK) Nr. 2223/96 A pielikuma 10. nodaļā, ņemot vērā vajadzību turpmāk saskaņot cenu un apjomu rādītājus saskaņā ar pētniecības programmas rezultātiem, kā paredzēts Lēmuma 98/715/EK 4. pantā.

2. pants

Metožu klasifikācija

Metožu klasifikācija atbilstošākajās metodēs, alternatīvās, ko var izmantot, ja nevar piemērot atbilstošākās metodes, un metodēs, ko neizmanto, ir noteikta šī lēmuma I pielikumā par ražojumu un darījumu kategorijām, par kurām tāda klasifikācija vēl nav noteikta Lēmumā 98/715/EK.

3. pants

Klasifikāciju ieviešanas grafiks

Šī lēmuma II pielikumā ir noteikts 2. pantā minēto klasifikāciju ieviešanas grafiks.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2002. gada 17. decembrī

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Pedro SOLBES MIRA

⁽¹⁾ OV L 257, 27.10.1995., 1. lpp.

I PIELIKUMS

1. **METOŽU KLASIFIKĀCIJA.**

Šā pielikuma atlikušajā daļā izmantos šādu metožu klasifikāciju:

A metodes: atbilstošākās metodes;

B metodes: metodes, ko var izmantot gadījumos, ja nevar piemērot kādu A metodi;

C metodes: metodes, ko neizmanto.

2. **DAŽAS METOŽU DEFINĪCIJAS.**

Paraugcenu noteikšana. Tas notiek, ja paraugražojumu precizē, norādot zināmas detaļas (parasti par pamatu ņemot reālus pagātnes ražojumus), bet tā daļām vēlākos laika posmos atkārtoti nosaka cenu. Piemēram, būvniecības sektorā var precizēt tipisku ģimenes māju un tad vēlākos laika posmos atkārtoti noteikt cenu visām tādas mājas sastāvā esošajām daļām (tādām kā jumts, pamati, virtuves vienība). Precizējot to pašu par uzņēmumu pakalpojumiem, var izmantot standarta (vai vispārīgu) līgumu. Paraugcenu noteikšanai galvenie izmantošanas kritēriji ir šādi:

- regulāra izmantoto paraugu atjaunināšana,
- paraugu reprezentatīvais raksturs,
- faktisko iekasēto cenu izmantošana, ņemot vērā ražotāju peļņas normu un jebkuras atlaides, ko piedāvā klientiem,
- parauga formulējums produkcijas, nevis izejvielu izteiksmē.

Specifikācijas cenu noteikšana. Tas notiek, kad reālu ražojumu sadala vairākos pamatelementos vai sastāvdaļās, kuriem nosaka cenu, un tad vēlākos laika posmos izskata individuālos projektus un salīdzina pamatelementus. Būtiski ir tas, lai elementi būtu atsevišķi identificējami, to īpašības un ietekme uz ražojuma galaizpildījumu būtu nosakāmi daudzuma izteiksmē, un cenas būtu pieejamas dažādos laika posmos. Šī metode atšķiras no paraugcenu noteikšanas pieejas, jo faktiski netiek precizēti ideāli paraugi.

Izcenojuma likmes un stundas honorāri. Dažos gadījumos maksājumu var sasaistīt ar nostrādāto stundu skaitu (ko nostrādājis, piemēram, jurists), nevis ar izlaisto produkciju. Tādā gadījumā izcenojuma likmi (cenu, ko iekasē par stundu) var izmantot par cenas rādītāju. Līdzīgi stundas honorārus var aprēķināt, dalot kopējo apgrozījumu ar nostrādāto stundu skaitu.

Izcenojuma likmes un stundas honorāru metodes atšķiras no ievadāmo datu metodēm, kurās izmanto algu likmes indeksus, ar to, ka darbības rezultātu un citus ievadāmos datus, tostarp darba ņēmēju kompensāciju, iekļauj apgrozījumā. Abās metodēs tomēr izmaiņas stundā veiktā darba apjomā atspoguļos drīzāk cenu izmaiņas, nevis ražīguma izmaiņas.

Stundas honorāru metodi vislabāk piemērot ļoti detalizētā līmenī, definējot ražojumus pēc iespējas detalizētāk un atšķirot dažādus darbaspēka veidus.

Reprezentatīvo cenu veidošana. Šo terminu izmanto metodēm, jo īpaši attiecībā uz uzņēmumu pakalpojumiem, ja ražotāju uzņēmumiem lūdz izvēlēties dažus no saviem ražojumiem, kuri raksturo visu to produkciju. Cenām, kas iegūtas par tādiem ražojumiem, seko laikā, tāpat kā ražojumu īpašībām, lai kontrolētu kvalitātes izmaiņas.

3. **A, B UN C METODES ATTIECĪBĀ UZ PRODUKCIJU, KAS SADALĪTA PĒC RAŽOJUMIEM.**3.1. **CPA D. Lielās iekārtas.**

Lielākie ražojumu posteņi, ko te apskata, ir kuģi, lidaparāti, vilcieni, naftas urbjtorņi un iekārtas speciālajām nozarēm. Metodes, kuru pamatā pilnībā ir ievadāmo datu rādījumi, izmantojot nekorigētus daudzuma rādītājus, vai kuru pamatā ir vienības vērtības rādītāji, uzskata par C metodēm.

Metodes, kuru pamatā ir paraugcenu noteikšana vai specifiskācijas cenu noteikšana, uzskata par A metodēm, ja ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļā minētie kritēriji.

Divas alternatīvas metodes, ko var izmantot:

- starptautisko cenu izmantošana var būt B metode, ja var uzskatīt, ka cenas raksturo dalībvalsts iekšzemes produkciju (detalizētākajā ražojumu līmenī) un pārrobežu tirdzniecības plūsmas: tirgiem jābūt konkurējošiem, datiem — pienācīgi sadalītiem slāņos un svērtiem, jāizmanto pienācīga metode valūtas maiņas kursa svārstību korekcijai un ārējās tirdzniecības datus jāiekļauj dati arī par lietoju aprikojumu,
- specifisku un vērā ņemamu kvalitātes korekcijas metožu izmantošana var būt A vai B metode atkarībā no nozares piemērotības, kaut gan ideālā variantā tās jāizmanto kopā ar lielāko aktīvu sadalīšanu to sastāvdaļās.

Attiecībā uz kuģiem A metode būtu paraugcenu noteikšana, ja ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļas nosacījumi.

Attiecībā uz naftas urbjtorņiem A metode ir specifiskā cenu noteikšana, lai identificētu urbjtorņu modulāros elementus tiktāl, ciktāl minētajiem elementiem piemēro kvalitātes korekcijas. Sastāvdaļu cenu noteikšanu, koriģējot uzņēmuma peļņu un darba ražīgumu, uzskatītu par B metodi, tāpat kā starptautisko indeksu izmantošanu attiecībā uz dažiem — liela izmēra un modulāras konstrukcijas — kuģu veidiem, kam ir tādas pašas īpašības kā naftas urbjtorņiem.

Attiecībā uz lidmašīnām jebkurai izmantotajai metodei jābūt pamatotai ar rūpīgu nozares stratifikāciju, jāņem vērā kompleksās plūsmas, kas saistītas ar kooperatīviem projektiem, un jākorģē valūtas maiņas kursa izmaiņas, ja cenas ir kotētas ASV dolāros. A metodes šeit ir paraugcenu noteikšanas un specifiskā cenu noteikšanas pieeja, un abām būtu jāgūst labums no komerc klientu pārsvara lidmašīnu tirgū.

Paraugcenu noteikšanas un kvalitātes korekcijas metodes, kuru pamatā ir iespēju līgumu cenas (tas ir, aplēšot papildīpašību robežcenas), ir A metodes attiecībā uz vilcieniem ar noteikumu, ka stratifikācija attiecas vismaz uz vagoniem/lokomotīvē un uz dažādajiem piedziņas tehnoloģijas veidiem.

Īpaša nolūka iekārtām A metodes ir paraugcenu noteikšanas un specifiskā cenu noteikšanas pieeja, bet atbilstošas kvalitātes korekcijas metodes var izmantot tieši, ja iekārtas nav piemērotas sadalīšanas metodei.

3.2. CPA 30.02. Datori un citas informācijas apstrādes iekārtas.

A metode ir deflācija ar ražotāju cenu indeksu (RCI), kas izmanto atbilstošu kvalitātes korekcijas procedūru.

B metodes ir mazāk atbilstošas RCI, piemēram, ar mazāk atbilstošu kvalitātes korekcijas procedūru.

Cita iespējama B metode ir informācijas izmantošana no ASV hedoniskā cenu indeksa par datoriem ar noteikumu, ka var pierādīt, ka tas pietiekami raksturo iekšzemes cenas. Atbilstošākā iespēja šajā gadījumā ir izmantot datoru raksturlielumu ASV cenas un izmantot tās, lai izteiktu iekšzemē iegūto cenu datu kvalitātes korekcijas. Jāpiemēro atbilstošs mehānisms, lai ņemtu vērā dažādas vispārējās cenu izmaiņas vai valūtas maiņas kursa izmaiņas.

Tādas tuvinājuma metodes kā cenu indeksu izmantošana par citiem elektroniskajiem ražojumiem jāklasificē kā C metodes. Arī metodes, kas pamatotas uz vienības vērtībām, ir C metodes. Tāda cenu indeksa izmantošana, kas ņem vērā kvalitātes izmaiņas, arī ir C metode.

3.3. CPA 45. Būvdarbi.

Ievadāmo datu indeksu izmantošana, lai radītu produkcijas deflāciju, ir C metode. Apjoma metodes (tādas kā būves kubikmetru mērīšana vai izsniegto būvatļauju skaits) arī jāuzskata par C metodēm.

Šis ir iespējamo metožu diapazons, lai aplēstu produkcijas cenu indeksus, kas nosaka A vai B metodes lietošanu.

Attiecībā uz būvēm, kas nav civilbūves:

- ar faktisko cenu metodi iegūst datus par reāliem projektiem, kas veikti laika posmā, vai koriģē piedāvājuma cenu indeksus, lai tie atbilstu attiecīgajam laika periodam, un to var uzskatīt par A metodi ar noteikumu, ka būves, kam cenas noteiktas dažādos periodos, ir tieši salīdzināmas, vai, ja cenas ir piemēroti koriģētas atbilstoši kvalitātei, kad pastāv izmaiņas būvēs, ko salīdzina. Tāda metode nebūs piemērota, ja projekti ir patiesi unikāli,

- ar paraugcenu noteikšanas metodi, ja ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļas nosacījumi,
- ar hedonisko metodi, ar ko cenšas noteikt struktūras kvalitāti tās īpašību izteiksmē un sasaista tās ar cenu, to var uzskatīt par B metodi.

Attiecībā uz inženiertehnikajām būvēm

Tādi projekti parasti ir lieli un unikāli. Šā pielikuma 3.1. iedaļā izklāstītie principi par unikālu ražojumu cenu noteikšanu ir vienlīdz piemērojami šeit, jo īpaši projekta sadalīšana vairākās vieglāk mērāmās sastāvdaļās. Detalizētu cenu vākšanu, kas veido daļu valsts celtniecības līgumu administratīvās kontroles, var uzskatīt par B metodi, ja dati ir reprezentatīvi.

Attiecībā uz remontu un apkopi

B metode ir savākt no darbuzņēmējiem datus par stundas likmēm vai kvotām par darbu paraugiem un izmantot tos kā cenu rādītājus.

3.4. CPA 64. Pasta un telekomunikāciju pakalpojumi.

3.4.1. Pasta un kurjeru pakalpojumi.

Atbilstoša un reprezentatīva RCI izmantošana, kur ņemtas vērā kvalitātes izmaiņas, būtu A metode. Lai RCI uzskatītu par atbilstošiem un reprezentatīviem, tiem jānosedz pilns veikto pakalpojumu klāsts un jāņem vērā visas atlaides.

RCI, kas nenosedz pilnu pakalpojumu klāstu vai neņem vērā kvalitātes izmaiņas, būtu B metode. Vienības vērtības indeksi (VVI) patiesi viendabīgiem pakalpojumiem arī būtu B metode. Apjoma rādītāju metodes, kas pamatotas ar detalizētiem daudzo sniegto pakalpojumu veidu rādītājiem, piemēram, vēstuļu/paciņu skaits, kas sadalīts pēc dažādajiem pasta tarifiem, ir B metodes.

Detalizētu patēriņa cenu indeksu (PCI) izmantošana, lai radītu tās produkcijas deflāciju, ko nav patērējušas mājsaimniecības, var būt B metode, ja var pierādīt, ka cenu attīstība ir līdzīga mājsaimniecībām un uzņēmumiem. Detalizētu PCI izmantošana uzņēmumu pirkumiem, ja ir zināms, ka uzņēmumi saņem atlaides vai pērk atšķirīgu pakalpojumu klāstu no mājsaimniecību pirktā, būtu C metode.

3.4.2. Telekomunikāciju pakalpojumi.

Produkcijas deflācija ar RCI, kas koriģēti pēc kvalitātes, būtu A metode. RCI izmantošana, ja to segums tieši neatbilst pakalpojumiem vai ja nav korekcijas pēc kvalitātes, ir B metode. VVI par pakalpojumiem, kas ir pilnībā viendabīgi, arī būtu B metode. Apjoma rādītāju izmantošana, kas atspoguļo pilnu produkcijas klāstu, ir B metode.

Detalizētu PCI izmantošana, lai izsauktu tās produkcijas deflāciju, ko nav patērējušas mājsaimniecības, var būt B metode, ja var pierādīt, ka cenu attīstība ir līdzīga mājsaimniecībām un uzņēmumiem. Detalizētu PCI izmantošana uzņēmumu pirkumiem, ja ir zināms, ka uzņēmumi saņem atlaides vai pērk atšķirīgu ražojumu klāstu no mājsaimniecību pirktā, būtu C metode.

3.5. CPA 65. Finanšu starpniecības pakalpojumi, izņemot apdrošināšanas pakalpojumus un pensiju finansēšanas pakalpojumus.

3.5.1. Netieši mērāmie finanšu starpniecības pakalpojumi (FISIM).

Tā kā nav tieši novērojamas cenas vai daudzuma, kas patiesi raksturotu FISIM produkciju no tīri teorētiska viedokļa, pašlaik, šķiet, ir neiespējami identificēt piemērotu A metodi attiecībā uz FISIM. Tāpēc metodēm FISIM mērīšanai pēc nemainīgām cenām jābūt pamatotām ar vienošanos, tāpat kā metodēm FISIM mērīšanai kārtējās cenās. Tiktāl principā ir divas pieejas (atsevišķi no ievadāmo datu metodēm), lai radītu FISIM deflāciju, un abas jāuzskata par B metodēm.

Pirmkārt, var salikt detalizētu produkcijas rādītājmetodi. Produkcijas rādītājiem jānosedz darbības, kas rada FISIM. Iespējamo rādītāju piemēri ir bankas kontu skaits, aizdevumu un noguldījumu skaits un vērtība, apstrādāto čeku skaits utt. Tomēr pastāv svarīgas atšķirības starp uzņēmumu tirgu un patērētāju tirgu, un tās jāatspoguļo ar dažādiem produkcijas rādītājiem par abiem tirgiem. FISIM vērtība jāsadala pēc dažādajām darbībām, lai noteiktu svarus produkcijas rādītāju sagrupēšanai rādītājos.

Otra metode ir bāzes laika posma procentu peļņas normu attiecībā uz aizdevumiem un noguldījumiem piemērošana aizdevumu un noguldījumu krājumiem (izmantojot vispārējo cenu indeksu, tādu kā netiešo cenu deflatoru iekšzemes galapreprasījumam), kas pārvērtēti līdz bāzes laika posma cenām, kā aprakstīts Padomes Regulā (EK) Nr. 448/98 ⁽¹⁾). Šajā metodē neņem vērā izmaiņas faktiskā sniegtā pakalpojuma kvalitātē. Ir jārada aizdevumu un noguldījumu krājumu deflācija ar vispārējo cenu indeksu, lai novērstu cenu izmaiņu ietekmi uz krājumu. Cenu indeksi, ko var uzskatīt par pieņemamiem šai nolūkā, ir šādi piemērotības secībā: IKP deflators, iekšzemes galapreprasījuma deflators un vispārējais PCI.

3.5.2. *Finanšu starpniecība ārpus FISIM.*

Ja par jebkuriem maksas pakalpojumiem eksistē atsevišķas cenas, tad reprezentatīva tādu pakalpojumu komplekta produkcijas cenu indeksa izmantošana par deflatoru, kas koriģēts pēc kvalitātes, ir A metode. Lai cenu indeksus varētu uzskatīt par reprezentatīviem, tiem jānosedz lielākā daļa visa maksas pakalpojumu klāsta. Ja darbības ir ļoti neviendabīgas (piemēram, privātklientu bankas, tirdzniecības bankas un krājbankas darbojas ļoti dažādi), tad par katru tirgus daļu jāatlasa pakalpojumu komplekts, lai tos uzskatītu par reprezentatīviem. Tādu atšķirību neņemšana vērā ir B metode. Ražojumu paku cenu var iekļaut, ja tie satur līdzīgus pakalpojumus visā tirgū. Ja tas nav tas gadījums, tad tādu paku cenu salīdzināšanai atbilstoša ir hedoniskā metode vai paraugcenas pieeja. Detalizētu apjoma rādītāju izmantošana, kas pienācīgi atspoguļo produkciju, būtu B metodes.

Attiecībā uz procentuālajām maksām ir iespējams salikt cenu indeksus, kas atspoguļo gan izmaiņas iekasētajos procentos, gan izmaiņas pamataktīva (krājuma vai plūsmas) vērtībā, kam piemēro tādu procentu likmi. Tā ir A metode. Apjoma rādītāju izmantošana, kas pienācīgi atspoguļo produkciju, būtu B metodes. Piemērotu apjoma rādītāju piemēri par dažādiem ražojumiem ir šādi:

- attiecībā uz līdzekļu pārvedumu (maksājumiem u.c.) B metode ir pārvedumu skaits vai apjoma rādītājs, kura pamatā ir pārvestie apjomi,
- attiecībā uz naudas līdzekļiem piemērots apjoma rādītājs ir pārvaldīto summu izmantošana, kam radīta deflācija ar vispārējo cenu indeksu (kā aprakstīts 3.5.1. iedaļā).

Finanšu izpirkumnomai izpirkumnomas cenā var apvienot pakalpojuma maksu un FISIM. Ja ir iespējams atdalīt pakalpojuma maksu no FISIM, tad atbilstošus cenu indeksus var izmantot, lai radītu pakalpojuma maksas elementa deflāciju, lai to varētu uzskatīt par A metodi. Tomēr produkcijas cenu indeksu izmantošana, lai radītu izpirkumnomas produkcijas deflāciju kopumā, jāuzskata par C metodi, ja tā pienācīgi nemēra FISIM produkciju. Nenomaksāto kredītu vērtība, kam radīta deflācija ar vispārējo cenu indeksu (kā aprakstīts 3.5.1. iedaļā), būtu piemērots apjoma rādītājs B metodei. Kvalitātes izmaiņas šeit attiecas uz sniegtā finanšu izpirkumnomas pakalpojuma kvalitāti, nevis uz jebkādu uzlabojumu pamataktīva kvalitātē.

Produkcijas cenu vai apjoma rādītāji, kas atspoguļo nelielu ierobežotu diapazonu finanšu ražojumu vai pakalpojumu, ievadāmo datu metodes vai vispārējā cenu indeksa izmantošana ir C metodes.

3.6. **CPA 66. Apdrošināšanas pakalpojumi un pensiju finansēšanas pakalpojumi, izņemot obligātās sociālās nodrošināšanas pakalpojumus.**

Šķiet, ir neiespējami ieviest apdrošināšanas pakalpojumu produkcijas deflācijas procedūras jēdzienu, ņemot vērā produkcijas cenu statistiku. Galvenais iemesls ir tāds, ka nav tieši novērojamas cenas vai daudzuma, kas patiesi raksturotu produkciju. Tāpēc A metodi uzskata par neiespējamu.

Apjoma rādītāja metode, kas izmanto detalizētus rādītājus (tādus kā polišu iegāde un pārvaldīšana un prasījumu pārvaldīšana) ir B metode. Tāda metode (dažreiz zināma kā tiešā pakalpojuma metode) prasa rādītājus ļoti detalizētā līmenī, kur ņemtas vērā izmaiņas ražojumu sortimentā.

Tādu uzkrājumu izmantošana, kas koriģēti pēc prasījumiem, kuriem radīta deflācija ar vispārējo cenu indeksu (kā aprakstīts 3.5.2. iedaļā), arī ir B metode.

Attiecībā uz nedzīvības apdrošināšanu polišu skaits pēc ražojuma (mājsaimniecība, mehānisks transportlīdzeklis, civiltiesiskā atbildība utt.) un pēc klienta veida arī raksturo piemērotu apjoma rādītāju par nedzīvības apdrošināšanu un ir B metode. Attiecībā uz dzīvības apdrošināšanas un pensiju fondiem tādas metodes ir C metodes.

⁽¹⁾ OV L 58, 27.2.1998., 1. lpp.

3.7. CPA 67. Finanšu starpniecības palīgpakalpojumi.

Fiksēto honorāru gadījumā, ja eksistē atsevišķas cenas par maksas pakalpojumu, kārtējo cenu produkcija, kam izsaukta deflācija ar RCI, ir A metode, ja ir atspoguļotas kvalitātes izmaiņas, vai B metode, ja kvalitātes izmaiņas nav atspoguļotas.

Attiecībā uz pakalpojumiem, par kuriem samaksāta procentuāla maksa, apjoma rādītāju izmantošana ir B metode. Tādi apjoma rādītāji var ietvert darījumu skaitu, kas sadalīts pēc vērtības lieluma klasēm vai darījumu summām, kam radīta deflācija. Attiecībā uz apdrošināšanas palīgpakalpojumiem apjoma rādītāji, kuru pamatā ir apdrošināšanas polišu skaits pēc veida vai bruto prēmijām, kam radīta deflācija, izmantojot bruto prēmiju cenu indeksu, ir B metode.

3.8. CPA 70. Nekustamā īpašuma pakalpojumi.

Attiecībā uz pakalpojumiem, kuru pamatā ir honorāri, ja honorārs ir procentuāla daļa no īpašuma cenas, tad pareizs cenu indekss apvienotu izmaiņas honorāru procentuālajās daļās un izmaiņas māju cenās. Tas veidots A metodi. Faktisko cenu ievērošanas vietā nekustamā īpašuma aģentiem prasītu kotēt, piemēram, standartmājokļa pārdošanas cenu. Tāda paraugcenas pieeja arī var būt A metode ar noteikumu, ka ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļā izklāstītie kritēriji.

Tuvinājumi (B metodes) var būt cenu indeksa izmantošana par ieguldījumiem jaunos mājokļos vai indeksa izmantošana, kas pamatota ar īpašuma vērtībām (mājas cenas).

Mazāk labas metodes, bet joprojām B metodes, ir pārdoto māju skaita vai notāru darījumu skaita izmantošana, ja tie sadalīti pēc mājas veida (piemēram, pēc lieluma).

Attiecībā uz to daļu, kas attiecas uz dzīvojamo ēku izīrēšanu, PCI informācija parasti ir pieejama; tā veidos A metodi. Par nedzīvojamo ēku izīrēšanu tādu RCI izmantošana, kuru pamatā ir, piemēram, 1 kvadrātmetra biroja telpu īre, ir A metode ar noteikumu, ka ir pieejama pietiekami sīka informācija par dažādiem ēku veidiem un to kvalitāti.

Alternatīvi tādu apjoma rādītāju izmantošana, kas saistīti ar dzīvojamā vai nedzīvojamā īpašuma krājuma apjomu, var būt B metode. Tādā gadījumā var būt vajadzīgs veikt korekcijas, lai ņemtu vērā izmaiņas īrēto/īpašnieku apsaimniekoto mājokļu proporcijā.

Nedzīvojamo ēku cenu izmaiņu tuvinājumi ar dzīvojamo ēku PCI ir C metode, ja vien nevar pierādīt, ka pamata pieņēmums ir reālistisks.

3.9. CPA 71. Iekārtu un aprīkojuma, kā arī individuālu un mājsaimniecības preču nomas pakalpojumi bez operatora.

A metode par tādiem pakalpojumiem būtu savākt faktiskās nomas cenas. Attiecībā uz pakalpojumiem, kas piegādāti atbilstīgi līgumam, jākontrolē kvalitātes izmaiņas laikā. Jāatzīmē, ka nomātā posteņa (tas ir, ne tikai nomas pakalpojuma) kvalitātes izmaiņas arī jāatspoguļo nomas pakalpojumu apjomā. Attiecībā uz unikāliem pakalpojumiem paraugcenu izmantošana, kas atbilst kritērijiem, kuri noteikti šā pielikuma 2. iedaļā, arī būtu A metode.

Attiecībā uz pakalpojumiem, ko piegādā tikai mājsaimniecībām, PCI informācija bieži būs pieejama, un tādā gadījumā PCI, kas pielāgots bāzes cenām, izmantošana būs A metode produkcijas deflācijai. Gadījumos, ja pakalpojumus piegādā gan uzņēmumiem, gan privātām mājsaimniecībām, RCI izmantošana, lai radītu produkcijas deflāciju, būs B metode.

Ja nav nomas pakalpojuma novērojamas cenas, tad faktiskā ražojuma cenu indeksu var uzskatīt par B metodi.

3.10. CPA 72. Datorpakalpojumi un saistītie pakalpojumi.

Attiecībā uz programmatūras komplektu A metode ir radīt deflāciju ar atbilstošu RCI. Atbilstoša kvalitātes korekcijas procedūra (piemēram, pamatota ar hedonismu) ir būtiska.

Mazāk atbilstoši RCI būs B metodes. Tāpat ASV indeksa izmantošana programmatūras komplektam, kas koriģēts, lai ņemtu vērā valūtas maiņas likmes ietekmi vai dažādas vispārējās cenu izmaiņas, būs B metode. Tomēr jāparūpējas par to, lai atspoguļotu dažādos jaunās programmatūras izlaišanas laikus ASV un Eiropā.

PCI izmantošana programmatūru komplektiem ir C metode produkcijas deflācijai.

Attiecībā uz individuāla pasūtījuma izpildītiem pakalpojumiem (datortehnikas un programmatūras konsultācijas) var izpētīt pieeju, kuras pamatā ir reprezentatīvo cenu noteikšana (skat. 2. iedaļu), un tā, iespējams, var veidot A metodi. Cita A metode var būt ar paraugcenu noteikšanu pamatota pieeja, ja ir izpildīti 2. iedaļas nosacījumi. Paraugcenu pieejas rezultātu arī var izmantot, lai tuvinātu pašražotas programmatūras cenu (B metode), ja var pierādīt, ka pašražotu programmatūru varēja ražot arī ārējs uzņēmums.

Attiecībā uz programmētāju dienas izīrēšanas pakalpojumu kā B metodi var izmantot izcenojuma likmi.

Ņemot vērā atšķirības kvalitātes izmaiņu ātrumā, datortehnikas indeksa izmantošana, lai radītu programmatūras deflāciju, ir C metode.

3.11. CPA 73. Pētniecības un attīstības pakalpojumi.

A metode pētniecībai un attīstībai (P un A) neeksistē. Ne faktisko produkcijas cenu savākšanai no, piem., pētniecības institūtiem, ne paraugcenu nav nozīmes, jo nevar nozīmīgi noteikt cenu vienai un tai pašai P un A produkcijai divos secīgos laika posmos.

Attiecībā uz tirgus produkciju izcenojuma likmes vai stundas honorāri (skat. 2. punktu) ir B metodes.

P un A ārpustirgus daļa ir kolektīvo pakalpojumu ražošana (skat. EKS 1995 3.85. punktu). Skat. CPA 75 3.13. punktu A, B un C metodes noteikšanai attiecībā uz kolektīvajiem pakalpojumiem.

3.12. CPA 74. Citi uzņēmējdarbības pakalpojumi.

3.12.1. CPA 74.11. Juridiskie pakalpojumi.

Par standarta veida pakalpojumiem, ko parasti sniedz māsaimniecībām, tādiem kā mājas pirkšanas līgumu, testamentu, laulību līgumu utt. sastādīšana (notāra pakalpojumi), bieži eksistē fiksēti tarifi, ko bieži nosedz PCI. Indeksu, kas ievēro tādus tarifus, var uzskatīt par A metodi. Turklāt attiecībā uz tādiem standarta pakalpojumiem apjoma rādītāju (sastādīto līgumu skaita u.c.) savākšana būs B metode, ja vien netiek atrasta metode, lai koriģētu tādus rādītājus, ņemot vērā kvalitātes izmaiņas.

Daļa juridisko pakalpojumu produkcijas ir saistīta ar ēku maksu, kas ir daļa īpašuma pirkšanas pārejas izmaksu. Tas nozīmē, ka cenas vai apjoma indekss, kas saistīts ar tādām ēkām, var kalpot par tuvinājumu juridisko pakalpojumu cenai vai apjomam. Ja iekasē fiksētu honorāru, pietiekami ir ievērot tāda honorāra izmaiņas laikā. Ja honorārs ir procentuāla daļa no ēkas cenas, cenu indeksam jābūt honorāra procentuālās daļas izmaiņu un ēkas cenas izmaiņu apvienojumam. Abos gadījumos tā būs B metode, jo kvalitātes izmaiņas ir grūti noteikt.

Attiecībā uz pakalpojumiem uzņēmumiem šajā tirgū ir divi bāzes cenu mehānismi: juristus var noālgot uz stundām vai par fiksētu likmi, ņemot vērā līgumu. Attiecībā uz pirmo izcenojuma likmju vai stundas honorāru pieeju var izmantot kā B metodes. Attiecībā uz pēdējo (pakalpojumi par fiksētu likmi, kuru pamatā līgums) A metode būtu, ja stingri ievērotu līgumu cenas, piem., ievērojot reprezentatīvās cenu noteikšanas pieeju (skat. šā pielikuma 2. iedaļu), ja līgumu veidi ir viendabīgi. Paraugcenas noteikšanas pieeja arī var būt noderīga un būt A metode ar noteikumu, ka ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļā izklāstītie kritēriji.

3.12.2. CPA 74.12. Uzskaites, grāmatvedības un revīzijas pakalpojumi; nodokļu konsultāciju pakalpojumi.

A metode uzskaites pakalpojumiem būtu salikt deflatorus, kas pamatoti ar līgumu cenām par svarīgāko pakalpojumu klāstu, kurus saskaņā ar līgumu snieguši grāmatveži, piem., izmantojot reprezentatīvās cenu noteikšanas pieeju (skat. šā pielikuma 2. iedaļu). Būtu regulāri jāuzrauga pakalpojumi, kam noteiktas cenas, lai nodrošinātu, ka tāda ārējā ietekme kā izmaiņas uzskaites standartos vai izmaiņas uzskaites prasībās saskaņā ar tiesību aktiem (piem., par nodokļu deklarācijām) nerada nozīmīgas izmaiņas mērāmajā produkcijā vai produkcijas kvalitātes izmaiņas. A metodi arī var iegūt ar paraugcenu noteikšanas pieeju.

Tādu kvantitātes rādītāju kā iesniegto nodokļu deklarāciju skaita izmantošana (kas klasificētas pēc plašām kategorijām) būtu B metode attiecībā uz daļu nozares. Izcenojuma likmju vai stundas honorāru izmantošana būtu B metode, jo tur trūktu dažu ražīguma izmaiņu.

3.12.3. CPA 74.14. *Uzņēmumu un vadības konsultāciju pakalpojumi.*

A metode attiecībā uz tādiem pakalpojumiem būtu savākt faktiskās līgumcenas. Būs jākontrolē līgumu kvalitātes izmaiņas laikā.

Paraugcenu savākšana būtu alternatīva faktisko cenu savākšanai, un metode arī būtu A metode, ja tā izpilda kritērijus, kas noteikti šā pielikuma 2. iedaļā.

Attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, ko veic, ņemot vērā honorāru stundā, B metodes veidošanai var izmantot izcenrojuma likmes vai stundas honorārus.

Faktiskā produkcijas cenu indeksa izmantošana par tuvinājumu vai nu juridiskajiem pakalpojumiem, vai uzskaites, grāmatvedības, revīzijas un nodokļu konsultāciju darbībām kopējo cenu noteicošo faktoru dažādo minēto pakalpojumu dēļ būtu B metode.

3.12.4. CPA 74.15. *Īpašumu apsaimniekošana.*

Ņemot vērā šīs pakalpojumu kategorijas īpatnības, te nav A metodes. Izņēmuma kārtā no vispārējā noteikuma B metode ir piemērot detalizētu ievadāmo datu metodi, tāpat kā aprakstīts par kolektīvajiem pakalpojumiem šā pielikuma 3.13. iedaļā.

3.12.5. CPA 74.2. *Arhitektūras, inženierpakalpojumi un ar tiem saistīti tehnisko konsultāciju pakalpojumi.*

Paraugcenas nodrošina A metodi, ja ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļas nosacījumi.

Izcenrojuma likmju vai stundas honorāru izmantošanu var uzskatīt par B metodi. Attiecībā uz minerālu izpēti ir iespēja izmantot apjoma rādītāju, piemēram, veikto kontroles urbumu skaitu vai apsekoto platību, kaut gan tas būtu jāsadala pēc minerāla veida un izpētes metodes, lai to uzskatītu par B metodi.

3.12.6. CPA 74.4. *Reklāmas pakalpojumi.*

Reklāmas pakalpojumi sastāv no diviem atšķirīgiem un nozīmīgiem pakalpojumiem. Vispārīgā izteiksmē tie ir "ievietojums" — reklāmas laukuma pārdošana neatkarīgi no informācijas nesēja — un "radišana", izņemot saistītās izmaksas, tādas kā filmu ražošanas vai fotografēšanas pakalpojumi.

A metode "ievietojums" ir savākt faktiskās līgumcenas, izmantojot tādas kvotas kā cena par sekundi TV reklāmas, maksa par puslappusi avīzes reklāmas, cena par kvadrātmetru informācijas stenda laukuma vai cena par "pogu" tīmekļa vietnē. Svarīgi ir ņemt vērā reklāmas skatītāju skaitu kā kvalitātes aspektu. Būtu jāmēģina veikt korekcijas, lai ņemtu vērā "maksimumlaika skatīšanās" diferenciāļus. Paraugcenas arī būtu A metode ar noteikumu, ka ir izpildīti 2. iedaļas nosacījumi. Var izmantot arī kvantitatīvos rādītājus, bet tie jāsadala ļoti detalizētā un reprezentatīvā līmenī, ņemot vērā kvalitātes izmaiņas, lai tā būtu A metode.

Attiecībā uz "radišanu" līgumcenas būtu A metode, tomēr savāktās cenas jāinterpretē ļoti rūpīgi, lai nodrošinātu, ka tajās nav iekļautas ražošanas izmaksas. Paraugcenu pieeju arī var uzskatīt par A metodi, ja tā izpilda šā pielikuma 2. iedaļā noteiktos kritērijus. Izcenrojuma likmes vai stundas honorāri ir B metodes.

3.12.7. CPA 74.5. *Darbspēka vervēšanas un personāla atlases pakalpojumi.*

Ja darba ņēmējam maksā darbā pieņemšanas aģentūra, tad metodes, kuru pamatā ir algas likmju indeksi saistībā ar izīrēto personālu, ir B metodes. A metode ietvertu ražīguma un kvalitātes korekcijas un arī atspoguļotu administratīvās izmaksas, ko uzlikusi darbā pieņemšanas aģentūra. Tādā mērā līgumcenas, kas ietver kvotas par īpašiem strādnieku veidiem, būtu A metodes ar noteikumu, ka ir pienācīgi ņemtas vērā kvalitātes izmaiņas. Paraugcenas arī var veidot A metodi, ja ir izpildīti šā pielikuma 2. iedaļā izklāstītie kritēriji.

Ja piemēro algas procentuālu daļu, tad piemēro iepriekš minētās metodes un klasifikācijas, vienīgi šādā gadījumā tās būtu apvienotas ar informāciju par procentuālajiem honorāriem. Ja informācija saistībā ar procentuālajām daļām nav pieejama, tad algas likmju indeksu izmantošanu var uzskatīt par B metodi.

3.12.8. CPA 74.6. *Izmeklēšanas un drošības pakalpojumi.*

A metode būtu savākt faktiskās līgumcenas. Pakalpojumi, kas sniegti saskaņā ar tādiem līgumiem, stingri jāuzrauga, lai vajadzības gadījumā kontrolētu kvalitātes izmaiņas. Paraugcenu izmantošana arī būtu A metode, ievērojot šā pielikuma 2. iedaļas nosacījumus.

Attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, ko veic, ņemot vērā samaksu par stundu, B metodes veidošanai var izmantot izcenojuma likmes vai stundas honorārus.

Derīgi apjoma rādītāji par drošības pakalpojumiem var būt uzraudzības vai apsardzes cilvēkstundas un gadījumu vai klientu skaits, ko apkalpo privātdetektīvi. Ja ir pietiekami atbilstoši, tad tādi apjoma rādītāji var būt B metodes.

3.12.9. CPA 74.7. *Rūpnieciskās tīrīšanas pakalpojumi.*

Attiecībā uz tādiem mājsaimniecības pakalpojumiem kā logu tīrīšana vai skursteņu tīrīšana var izmantot patēriņa cenu informāciju — kā A metodi mājsaimniecību patēriņam un kā B metodi starpproduktu patēriņam.

Par tīrīšanas pakalpojumiem var izmantot iztīrītās biroju platības (kvadrātmetros) vai tamlīdzīgus rādītājus. Ja tie nav pieejami, tad var pieņemt, ka veicamā tīrīšanas darba apjoms ir proporcionāls kopējai biroja platībai vai tamlīdzīgus pieņēmumus.

3.12.10. *Atlikušie pakalpojumi CPA 74.*

Attiecībā uz tiem pakalpojumiem CPA 74, kas nav noteikti uzskaitīti 3.12.1. līdz 3.12.9. iedaļā, klasifikāciju A, B un C metodēs var atvasināt no vispārējiem atbilstošo metožu kritērijiem, kā precizēts Lēmumā 98/715/EK. Parasti metodes, kuru pamatā ir faktiskās cenas (līgumcenas) vai paraugcenas (ievērojot šā pielikuma 2. iedaļas nosacījumus), ir A metodes. Ja par pakalpojumiem maksā, ņemot vērā samaksu par stundu, tad izcenojuma likmes vai stundas honorāri var būt B metodes. Apjoma rādītāji, kas raksturo pakalpojumu produkciju, arī var būt B metodes. Ievadāmo datu metodes ir C metodes.

3.13. **CPA 75. Valsts pārvaldes un aizsardzības pakalpojumi, obligātās sociālās nodrošināšanas pakalpojumi.**

Individuālie pakalpojumi

Attiecībā uz individuālajiem pakalpojumiem vienīgās metodes, kas spēs izpildīt A vai B metodes kritērijus, ir metodes, ar ko mēra produkciju. Ievadāmo datu metodes ir C metodes.

Produkcijas rādītāja metode ir A metode, ja rādītāji atbilst šādiem kritērijiem:

- tiem jānosiedz visi ražotāja veiktie pakalpojumi, ko sniedz ārējiem lietotājiem, un tikai tie; darbības, kas faktiski ir papilddarbības galvenajai produkcijai, neieskaita,
- tie jāsver pēc katra produkcijas veida izmaksām bāzes gadā,
- tiem jābūt pēc iespējas sīkāk definētiem,
- tiem jābūt koriģētiem pēc kvalitātes.

Ja kritēriji nav pilnībā izpildīti, piemēram, ja var uzlabot detalizējuma līmeni vai ja tie neņem vērā kvalitātes izmaiņas, tad metode kļūst par B metodi. Ja apjoma rādītāja metode reāli nemēra produkciju, bet drīzāk izejvielas, darbību vai rezultātu (ja vien rezultātu nevar interpretēt kā pēc kvalitātes koriģētu produkciju), un/vai ja produkcijas segums nav reprezentatīvs, tad šī metode ir C metode.

Kolektīvie pakalpojumi

Vairākums pakalpojumu nodaļā CPA 75 būs kolektīvie pakalpojumi. Attiecībā uz kolektīvajiem pakalpojumiem metožu klasifikācija lielos vilcienos ir tāda pati kā attiecībā uz individuālajiem pakalpojumiem ar diviem svarīgiem izņēmumiem, kas rodas tādēļ, ka ir grūti noteikt kolektīvo pakalpojumu produkciju:

- izejvielu metodes ir B metodes par kolektīvajiem pakalpojumiem,
- darbības apjoma rādītāju izmantošana ir B metode.

Atsevišķas izejvielas apjoma rādītāja izmantošana nav B metode: ja izmanto izejvielu metodes, tad tām jāaplēš atsevišķi katras izejvielas apjoms, ņemot vērā izejvielas kvalitātes izmaiņas, jo īpaši darba ņēmēju kompensācija.

Papildu ražīguma vai kvalitātes pielāgojumus pēc kvalitātes koriģēta apjoma summai nepiemēro.

3.14. CPA 80. Izglītības pakalpojumi.

Jebkurai A vai B metodei jāatbilst šādiem vispārējiem kritērijiem:

- pilnīgs vai gandrīz pilnīgs segums,
- stratifikācijai vismaz līdz šādām kategorijām — pirmsskola, pamatskola, zemākā vidējā, augstākā vidējā (vispārējā skola/arodskola), augstākā izglītība (universitāte/cita) un cita izglītība. Augstākās izglītības kursu gadījumā jābūt stratifikācijai pēc priekšmeta (piemēram, jāšķir zinātnes un medicīnas kursi no mākslas kursiem).

Tirgus pakalpojumi. A metode ir produkcijas deflācija pēc piemērota RCI par katru izglītības pakalpojuma veidu. Cenu indeksos jāņem vērā sniegtā pakalpojuma kvalitāte, un jāveic pārbaude, lai nodrošinātu, ka izmanto bāzes cenas (tas ir, ieskaitot visas subsīdijas par pakalpojumiem).

B metode ir izmantot atbilstošu PCI, kas koriģēts līdz pamatcenu vērtēšanai un sniegtā pakalpojuma kvalitātes atspoguļošanai.

Ja tādas metodes nav pieejamas attiecībā uz tirgus pakalpojumiem, tad ir arī pieņemams izmantot A un B produkcijas rādītāju metodes, kas turpmāk aprakstītas attiecībā uz ārpustirgus pakalpojumiem. Jebkuru metodi, kas pamatota ar ievadāmajiem datiem, uzskata par C metodi.

Ārpustirgus pakalpojumi. Tā kā cenas nav pieejamas, vienīgā A metode attiecībā uz ārpustirgus produkciju ir izmantot "skolēnstundas", kas vajadzības gadījumā koriģētas pēc produkcijas, ar stratifikācijas sadalījumu, kā minēts iepriekš. B metode ir izmantot skolēnstundas prasītajā detalizācijas līmenī bez kvalitātes korekcijas.

Skolēnu skaita izmantošana par tuvinājumu skolēnstundām ir pieņemama tādām metodēm, ja var pierādīt, ka stundu daudzums, ko skolēni pavadījuši mācībās, ir pietiekami stabils. To veicina attiecībā uz augstāko (terciāro) izglītību un tālmācību.

Jebkura ar ieguldījumu pamatota metode ir C metode tāpat kā jebkura metode, kura neizmanto minimālo stratifikācijas sadalījumu vai kam ir nepilnīgs sektora segums. Skolotājistundu skaita izmantošana arī būtu C metode.

3.15. CPA 85. Veselības un sociālā darba pakalpojumi.

3.15.1. CPA 85.11. Slimnīcu pakalpojumi.

Tirgus produkcija

Slimnīcu produkcijas deflācija pēc atbilstošiem RCI ir A metode. PCI izmantošana arī ir A metode ar noteikumu, ka cenas ir ierakstītas bruto ar visiem atlīdzinājumiem un indekss ir koriģēts līdz bāzes cenām (gadījumā, ja ir subsīdijas par ražojumiem). Ja cenas ir ierakstītas neto, tad PCI izmantošana ir C metode. Mazāk atbilstoša RCI izmantošana var pretendēt uz B metodi.

Produkcijas rādītāju metodes, kas klasificētas turpmāk kā A vai B, arī ir nozīmīgas tirgus produkcijai.

Ārpustirgus produkcija

Jāatsķir dažādie slimnīcu pakalpojumu veidi CPA 85.11 ietvaros, lai ņemtu vērā dažādo pakalpojumu klašu mainīgo sarežģītību. Visos gadījumos ieguldījumu metodes ir C metodes;

- a) pakalpojumi vispārējo un specializēto slimnīcu stacionāriem slimniekiem.

Pēc kvalitātes pilnībā koriģētu apjoma rādītāju izmantošana, kuru pamatā ir radniecīgas diagnozes grupas (DRG) klasifikācija, ir A metode.

Ja vien ir segtas izmaiņas DRG ārstēšanas sastāvā, tad prasības attiecībā uz B metodi ir izpildītas.

Metodes, kas izmanto slimību starptautisko klasifikāciju (ICD), lai klasificētu izrakstījumus (no slimnīcas), arī var būt B metodes ar noteikumu, ka diagnozes ieraksta ļoti detalizētā līmenī un izmanto atbilstošus izmaksu svarus.

Neapstrādātu produkcijas rādītāju izmantošanu, tādu kā vienkāršs izrakstījumu skaits, klasificē kā C metodi;

b) psihiatrisko slimnīcu pakalpojumi.

Atkal detalizēti, ar DRG pamatoti rādītāji ar pilnu kvalitātes korekciju un atbilstošiem izmaksu svāriem ir A metode.

Ar DRG pamatoti rādītāji, kam ir tikai daļēja kvalitātes korekcija, ir B metodes. Mazliet vājāka metode, bet kas joprojām jāuzskata par B metodi, ir stacionārā pavadīto dienu (hospitalizācijas dienu) skaits pēc aprūpes līmeņa, kas svērtas kopā, izmantojot reprezentatīvo izmaksu informāciju.

Produkcijas metodes, kurās nešķir aprūpes līmeņus, visas klasificē kā C metodes;

c) rehabilitācijas pakalpojumi rehabilitācijas centros/slimnīcās.

DRG, kur pilnībā ņem vērā kvalitātes izmaiņas, ir A metode.

Ja kvalitātes izmaiņas ir ietvertas tikai daļēji, tad ar DRG pamatotas produkcijas rādītāju metodes klasificē kā B metodes. Tas pats ir spēkā, ja izmanto stacionārā pavadīto dienu skaitu pēc aprūpes līmeņa. Ja var pierādīt, ka dažādie rehabilitācijas pakalpojumi ir relatīvi viendabīgi, tad vienkāršu stacionārā pavadīto dienu skaitu var pieņemt kā B metodi;

d) medmāsu pakalpojumi (ārstu uzraudzībā).

Pēc kvalitātes koriģētu slimnīcā pavadīto dienu skaits pēc aprūpes līmeņa ir ieteicamā A metode. Dažādus aprūpes līmeņus var ietvert tieši, sistemātiski piemērojot klasifikācijas, vai netieši, sagrupējot iestādes, kas sniedz tādu pašu aprūpes līmeni.

Nekoriģēts slimnīcā pavadīto dienu skaits pēc aprūpes līmeņa atbilst B metodes prasībām. Situācijās, kad ir relatīvs pakalpojumu viendabīgums, vienkāršu slimnīcā pavadīto dienu skaitu var pieņemt kā B metodi.

3.15.2. CPA 85.12. Ārstniecības pakalpojumi.

Tirgus produkcija

RCI izmantojums ir A metode. PCI izmantojums arī ir A metode ar noteikumu, ka cenas ieraksta, ieskaitot visus atlīdzinājumus. PCI, kad ieraksta cenas, atskaitot atlīdzinājumus, ir C metode. Piemērotas ir arī visas ārpustirgus produkcijas metodes, kas turpmāk klasificētas kā A vai B.

Ārpustirgus produkcija

Galvenā atšķirība ir starp ģimenes ārstu pakalpojumiem no vienas puses un speciālistu pakalpojumiem no otras;

a) ģimenes ārstu pakalpojumi.

A metode ir konsultāciju skaits pēc ārstēšanas veida, kas koriģēts, lai ņemtu vērā kvalitātes izmaiņas. Tuvinājuma svaru vai tikai daļējas kvalitātes korekcijas gadījumā konsultāciju skaits pēc ārstēšanas ir B metode. Vienkāršu konsultāciju skaitu arī var pieņemt kā B metodi, ja dažādie ārstēšanas veidi ir pietiekami viendabīgi attiecībā uz resursu prasībām (līdzīgi izmaksu svāri);

b) ārstu speciālistu pakalpojumi.

Pirmo apmeklējumu skaits, kas sadalīts pēc speciālista veida un ārstēšanas veida, koriģēts pēc kvalitātes un svērts ar atbilstošiem izmaksu svāriem, ir A metode. Tas pats rādītājs bez kvalitātes korekcijas būtu B metode. Ja atšķirību pēc ārstēšanas veida nevar noteikt, tad pirmo apmeklējumu skaits nav atbilstošs rādītājs. Ar tādiem nosacījumiem kopējo apmeklējumu skaitu uzskata par B metodi. Atšķirība starp speciālistiem ir nepieciešama B metodei.

3.15.3. CPA 85.13. *Zobārstu pakalpojumi.*

Vairākums zobārstu pakalpojumu ir tirgus pakalpojumi. A metode ir tāda PCI izmantošana, kas koriģēti līdz bāzes cenām un pēc kvalitātes izmaiņām. Cenas jāieraksta bruto ar visiem atlīdzinājumiem un PCI jāaprēķina pietiekami detalizētā līmenī. Ja cenas ir ierakstītas bez atlīdzinājumiem, tad PCI izmantošana ir C metode. Produkcijas rādītāja metode, kas atbilst A metodes prasībām, ir pēc kvalitātes koriģēts ārstēšanas gadījumu skaits pēc ārstēšanas veida. Tāpat kā gadījumā ar ārstiem speciālistiem var pieņemt, ka pirmo apmeklējumu skaits norāda kopējo ārstēšanas gadījumu skaitu.

Pirmo apmeklējumu skaits pēc ārstēšanas veida (bez korekcijām, kas ņem vērā kvalitātes izmaiņas) ir B metode. Ja nevar noteikt atšķirību pēc ārstēšanas veida, tad nav nozīmīgi skaitīt tikai pirmos apmeklējumus. Ar tādiem nosacījumiem kopējo konsultāciju (apmeklējumu) skaitu uzskata par B metodi.

3.15.4. CPA 85.14. *Citi cilvēku veselības aprūpes pakalpojumi.* CPA 85.15. *Veterinārie pakalpojumi.*

Gandrīz visus minētos pakalpojumus sniedz kā tirgus pakalpojumus, tā ka PCI atbilstošās sastāvdaļas izmantošana ir ieteicamā pieeja. Ja bāzes cenām veic korekciju, tad šī ir A metode, nevis B metode.

3.15.5. CPA 85.31. *Sociālā darba pakalpojumi ar izmitināšanu.*

Attiecībā uz tirgus produkciju deflācija ar atbilstošu PCI komponentu (kas pielāgots bāzes cenām) ir A metode. Slimnīcā pavadīto dienu skaits pēc iestādes veida un pilnībā koriģēts, lai ņemtu vērā kvalitātes izmaiņas, arī atbilstīs A metodes prasībām.

Ja neveic kvalitātes korekciju, tad iegūst B metodi. Arī kopējo slimnīcā pavadīto dienu skaitu var klasificēt kā B metodi.

3.15.6. CPA 85.32. *Sociālā darba pakalpojumi bez izmitināšanas.*

Tādā mērā kā minētie pakalpojumi ir tirgus pakalpojumi attiecīgā PCI komponenta izmantošana, kas pielāgots bāzes cenām, ir A metode. Bez tādas vērtējuma pielāgošanas PCI iegūst B metodi.

Aprūpi saņemošo personu skaits pēc aprūpes līmeņa ir A metode par ārpustirgus produkciju. Kopējā personu skaita izmantošanu, kas saņem aprūpi, uzskata par B metodi.

3.16. **CPA 90. Notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošana, kanalizācijas, asenizācijas un tamlīdzīgi pakalpojumi.**

A metodes ļauj izmantot piemērotus RCI, ja tie ir pieejami, un produkcijas apjoma rādītājus (tādus kā savākto atkritumu tonnas), kas koriģēti, lai ņemtu vērā dažus pakalpojuma kvalitātes rādītājus, tādus kā savākšanas regularitāti un īpašo atkritumu (piem., toksisko atkritumu) apstrādi.

B metodes ļauj izmantot detalizētus PCI gan par māsaimniecību, gan uzņēmumu patēriņu (ja pierāda, ka pakalpojumu, ko sniedz uzņēmumiem, cenu attīstība ir līdzīga māsaimniecībām sniegto pakalpojumu cenu attīstībai). Attiecībā uz ārpustirgus pakalpojumiem produkcijas apjoma rādītāju izmantošanu uzskatītu par B metodi, ja tādi rādītāji nodrošina labu segumu un ir pietiekami detalizēti.

3.17. **CPA 91. Citur neminēti dalības organizāciju pakalpojumi.**

A metode šeit ir iegūt detalizētu informāciju par biedriem faktiski sniegto pakalpojumu nodrošināšanu, kas sīki sadalīti un svērti pēc sniegšanas izmaksām. Piemēram, profesionāla organizācija, kas sniedz juridiskas konsultācijas, konferenču, eksāmenu un akreditāciju pakalpojumus biedriem, sniegtu datus par katru tādu darbību, vai reliģiska organizācija sniegtu datus par dievkalpojumu apmeklējumiem vai par notikušo dievkalpojumu skaitu.

B metode ir izmantot biedru skaitu kā tuvinājumu produkcijai, bet dažādos dalības veidus var ietvert, ja tie dod būtiski atšķirīgas tiesības saņemt pakalpojumus, un jābūt skaidram, ka vidējais pakalpojumu izmantojums, ko izmanto biedri, gadu no gada būtiski nemainās.

3.18. CPA 92. Pakalpojumi izklaides, kultūras un sporta jomā.*Pakalpojumi, ko sniedz auditorijai*

A metode attiecībā uz pakalpojumiem, ko sniedz tikai mājāsaimniecībām, ir izmantot detalizētas PCI sērijas, kas pielāgotas bāzes cenām, tādas kā deflatorus pārdoto biļešu vērtībai. Šajā metodē būtu jāņem vērā biļetes ar atlaidēm un jebkuras citas īpašības, kam būs nozīmīga ietekme uz kvalitāti (piemēram, bezmaksas programmas vai pasūtījumi pa telefonu).

B metodes šeit ir izmantot PCI attiecībā uz pakalpojumiem, ko sniedz arī uzņēmumiem (ar noteikumu, ka var pierādīt, ka tas ir saprātīgs pieņēmums), vai izmantot pārdoto biļešu skaitu, kas sadalīts pēc sēdvietas un izrādes veida kā apjoma rādītāju. Gadījumā, ja dati par biļetēm nav pieejami, izrāžu skaitu var izmantot kā B metodi.

Bibliotēkas

A metode attiecībā uz bibliotēkām ir apvienot produkcijas datus par aizdevumiem (kas sadalīti pēc lielākā posteņa veida) ar datiem par apmeklējumiem, kas koriģēti, lai ņemtu vērā tādas kvalitātes faktorus kā pieejamā standartmateriāla klāsts. Tādu kombināciju vislabāk var sasniegt, izmantojot izmaksu svērto pieeju. Visi sniegtie tirgus pakalpojumi jāmēra pēc pārdevumu vērtības, kam radīta deflācija ar atbilstošu cenu indeksu.

B metode attiecībā uz bibliotēkām ir izmantot datus par aizdošanu (sadalītus pēc lielākā posteņa veida) kā rādītāju par bibliotēkas kopējo produkciju.

Azartspēļu un derību pakalpojumi

A metode azartspēļu un derību pakalpojumiem ir ar tādu pakalpojumu cenu indeksu radīt tiešu deflāciju pakalpojumu maksas datiem, vajadzības gadījumā veicot korekcijas, lai ņemtu vērā kvalitātes izmaiņas.

B metode attiecībā uz derībām ir izmantot izdarīto derību skaitu kā apjoma rādītāju. Jāatšķir katru derību izdarīšanas vieta (telefons, internets, veikali) un (ideālā variantā) jāatšķir arī dažādie spēļu veidi ar svēršanu, ko nodrošina kopējā derību apjoma proporcija bāzes periodā. B metode par kazino ir izmantot datus par ienākošo personu skaitu.

Filmu, radio un TV pakalpojumu ražošana un apstrāde

B metodes attiecībā uz filmu un TV/radio programmu ražošana ir savākt cenas par dažiem paraugražojumiem (piem., pusstunda iekšzemes TV komēdijas, stunda dokumentāla radiodarba) vai izmantot kvantitatīvus datus par programmu veidošanu, kas sadalīti pēc lielāko programmu kategorijām un nosvērti pēc to daļas kopējā programmu veidošanas vērtībā.

Ziņu aģentūras

A metode ir izmantot paraugcenu noteikšanas metodi, kuras pamatā ir abonementi uz ziņu pakalpojumiem. Paraugcenu noteikšanas metodei jāatbilst vispārējiem principiem, kas noteikti šā pielikuma 2. iedaļā.

B metode ziņu aģentūrām ir izmantot daudzuma un kvalitātes rādītājus, ko izmanto pašas firmas, lai mērītu produkciju, tiktāl, ciktāl tos var saprātīgi salīdzināt visā nozarē un ciktāl tie ir stabili definīcijā no viena laika posma līdz nākamajam.

Sporta objekti

A metodes šeit ir izmantot detalizētus PCI datus, kas pielāgoti bāzes cenām, vai izmantot pārdoto biļešu skaitu, kas sadalīts pēc biļešu veida un, ja iespējams, pēc veiktajām darbībām. Būtu jāveic zināmas korekcijas, lai ņemtu vērā objektu kvalitāti, un skatītāji, kuri maksā, jāmēra atsevišķi no dalībniekiem.

B metode ir izmantot pārdotās biļetes, kas nav pietiekami sadalītas, lai atspoguļotu dažādos pakalpojumu veidus, vai kura izmanto detalizētus PCI datus, kuri pilnībā neraksturo darbības.

3.19. CPA 93. Citi pakalpojumi.

Šajā ražojumu nodalījumā ietilpst ļoti plašs pakalpojumu klāsts; par lielākajiem pakalpojumiem, kas iekļauti šajā iedaļā, ir izklāstīts turpmāk.

Mazgāšanas un ķīmiskās tīrīšanas pakalpojumi

Attiecībā uz mājsaimniecībām PCI dati var būt pieejami par tādiem pakalpojumiem (izmaksas par pašapkalpes veļas mazgātavu izmantošanu un par standarta vienību ķīmisko tīrīšanu). Attiecībā uz uzņēmējdarbības pakalpojumiem, kur bieži vien ir līgumiskas attiecības, piemēroti apjoma rādītāji var būt izmazgātā materiāla kilogramu skaits vai standarta "slodžu" skaits. PCI un apjoma datu izmantošanu uzskata par B metodēm.

Frizieru pakalpojumi

Šo pakalpojumu gandrīz pilnībā sniedz mājsaimniecībām un to ņem vērā PCI. Labākā metode ir izmantot "paraugcenu", kur paraugs ir reprezentatīvs standarta produkts, tāds kā šampūns un griezumus. PCI datu izmantošana raksturo A metodi, ja ir veikts pielāgojums bāzes cenām.

Apbedīšanas pakalpojumi

Šo pakalpojumu pilnībā sniedz mājsaimniecībām, un to ņem vērā PCI. Ir standarta pakalpojumi, kas pieejami nozarē, tāpēc cenu noteikšana ir tieša, un PCI datu izmantošana raksturo A metodi, ja ir veikts pielāgojums bāzes cenām.

Citi pakalpojumi

Tie attiecas uz dažādiem pakalpojumiem, vairākumu no kuriem piegādā kā standarta produktus (piem., skaitumkopšana, iepazīšanās aģentūras, astrologi, prostitūtas), kam var noteikt cenu dažādos laika periodos un salikt cenu indeksu. Tādu standarta produktu izmantošana būtu A metode, ja būtu ņemta vērā visa kvalitātes ietekme, un B metode — pretējā gadījumā.

4. A, B UN C METODES ATTIECĪBĀ UZ DAŽĀM DARĪJUMU KATEGORIJĀM.**4.1. Starpproduktu patēriņš.**

A metode attiecībā uz starpproduktu patēriņa deflāciju atbilst šādiem kritērijiem:

- deflācija notiek attiecībā uz katru atsevišķu ražojumu,
- iekšzemē ražotiem ražojumiem un importētiem ražojumiem deflāciju rada atsevišķi,
- vai nu izmanto faktiskos cenu datus par starpproduktu patēriņu, vai attiecībā uz iekšzemē ražotiem ražojumiem nosaka A metodes par katru ražojumu (ņemot vērā dažādos vērtēšanas pamatus) un par importētajiem ražojumiem A metodes, kas aprakstītas nākamajā iedaļā.

B metodēs var nebūt atšķirības starp iekšzemes produkciju un importu, vai izmanto metodes, kas klasificētas kā B metodes par tādiem ražojumiem.

Ja starpproduktu patēriņam ir radīta deflācija rādītāju līmenī bez sīkas informācijas par ražojumiem, tad tā ir C metode. Tāpat, ja izmanto deflācijas metodes, kas klasificētas kā C metodes par tādiem ražojumiem, tad tās ir C metodes arī par starpproduktu patēriņu.

4.2. Preču eksports un imports.

Metodēm jābūt pamatotām ar kvalitātei atbilstīgi koriģētu cenu indeksu par visu eksportu un importu. Cenu indeksiem jāatbilst ražojumu klasifikācijai, ko izmanto datu vērtībā, kam rada deflāciju. To vērtēšanai jāatbilst vērtēšanai, ko izmanto kārtējās cenas datiem, tas ir, FOB par eksportu un FOB vai CIF par importu.

Deflācija ar cenu indeksiem, kas pienācīgi neatspoguļo kvalitātes izmaiņas, jāuzskata par B metodēm.

Par ražojumu grupām, kas ir pietiekami viendabīgas laikā, VVI arī var uzskatīt par B metodēm. Lai noteiktu VVI piemērotību, nevar paļauties tikai uz kādas konkrētas tirdzniecības grupas satura izpratni, bet jāizskata VVI nepastāvība.

RCI piemērotība jānovērtē katrā atsevišķā gadījumā, pirms tos var uzskatīt par atbilstošiem. Pirmkārt, izmantoto indeksu segumam jābūt atbilstošam. Ja cenas iekšzemes un importa tirgū ir līdzīgas konkurences dēļ, tad RCI tiešu izmantošanu var uzskatīt par piemērotu, jo būs maza cenu atšķirība. Ja tirgus apstākļi ir tādi, ka iekšzemes cenas pienācīgi neatspoguļo importēto vai eksportēto preču cenu, tad RCI būs jākorģē, lai tie atspoguļotu minētās atšķirības, pirms tos var uzskatīt par piemērotiem B metodēm. Ja valūtas maiņas kursa svārstības ir vienīgais faktors, kas ietekmē importa vai eksporta cenas, tad RCI būtu jākorģē, lai tās ņemtu vērā un lai to varētu uzskatīt par B metodi. Ja citi faktori ietekmē cenas, tad būs vajadzīgas sarežģītākas RCI korekcijas, pirms tos varēs uzskatīt par piemērotiem.

Ārvalsts eksporta cenu izmantošana importa deflācijai ir B metode, ja ražojumu segums ir precīzs un vajadzības gadījumā ir veiktas korekcijas, lai ņemtu vērā valūtas maiņas kursa svārstības un dažādās vispārējo cenu izmaiņas starp abām valstīm.

C metodēs ietilptu VVI izmantošana par nepietiekami viendabīgām ražojumu grupām.

4.3. **Pakalpojumu eksports un imports.**

Atbilstošām pakalpojumu eksporta un importa cenu un apjomu aplēses metodēm jāatspoguļo metodes, kas noteiktas par katru tādu pakalpojumu produkciju. Tomēr, ja ir ieteikti cenu indeksi, tad tiem jāatspoguļo samaksātās faktiskās eksporta vai importa cenas, ja tos izmanto pakalpojumu eksporta un importa deflācijai.

Attiecībā uz nerezidentu (indivīdu vai valdības) izdevumiem iekšzemes teritorijā būtu jārada deflācija, izmantojot RCI, kas atbilst ražojumu klāstam, ko nopirkuši nerezidenti, lai to varētu uzskatīt par A metodi. Ja izmanto RCI, kam ir šaurāks vai plašāks ražojumu segums par to, ko nopirkuši nerezidenti, tad tā būtu B metode.

Iekšzemes rezidentu (indivīdu vai valdības) izdevumiem ārzemēs detalizēta un atbilstoša apmeklētās valsts RCI izmantošana, kas koriģēta, lai ņemtu vērā valūtas maiņas kursu, būtu A metode. Tāda ārvalsts RCI izmantošana, kam ir plašāks vai šaurāks segums, būtu B metode.

Attiecībā uz tirgošanu, kas ir tirdzniecības darbība, atbilstoša ir metožu klasifikācija par vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības peļņas normām.

4.4. **Vērtslietu iegādes, no kurām atskaitīta to realizācija.**

A metode, kas piemērojama vērtslietu ražošanai, ir tad, ja RCI ir piemērots vērtslietu ražotājnozarei, kas pienācīgi koriģēta, lai ņemtu vērā kvalitātes izmaiņas (tas var būt iespējams, piemēram, juvelierizstrādājumu nozarei). Par dažiem vērtslietu veidiem paraugcenu vai specifikāciju cenu noteikšanas pieeja var būt A metode, ja tā atbilst šā pielikuma 2. iedaļā izklāstītajiem kritērijiem.

Attiecībā uz pakalpojumiem, kuru pamatā ir honorāri, ja honorārs ir procentuāla daļa no attiecīgo priekšmetu vērtības, tad pareizs cenu indekss apvienotu izmaiņas honorāru procentuālajā daļā un izmaiņas (tās konkrētās grupas) vērtslietu vērtībā. Tas veidotu A metodi.

B metodes attiecībā uz vērtslietu ražošanu ir salīdzinājums ar cieši saistītiem ražojumiem (iekšzemes līmenī vai starptautiski), tādiem kā viena gleznotāja gleznas, un sadalījums sastāvdaļās (piemērotāks juvelierizstrādājumiem un saliktiem ražojumiem).

B metodes attiecībā uz komisijām vai tirdzniecības peļņas normām ir indeksa izmantošana, kas pamatots ar vērtslietu vērtību. Tā kā starpniecības honorāri par vērtslietām bieži vien ir procentuālā daļa no vērtslietu vērtības, ir saprātīgi domāt, ka abi ir pietiekami saistīti, lai veidotu B metodi. Tad netieši pieņem, ka honorāru procentuālā daļa ir nemainīga.

Mazāk laba, bet joprojām B metode ir tirgoto vērtslietu vienību skaita izmantošana, kas sadalīts pēc veida. Tas ir atbilstošāks viendabīgākiem ražojumiem.

Vispārējā cenu indeksa izmantošana ir C metode.

II PIELIKUMS

KLASIFIKĀCIJU IEVIEŠANAS GRAFIKS

Ieviešanas datums, piem., 2004. gads, attiecībā uz kādu konkrētu ražojumu nozīmē, ka gada nemainīgo cenu datiem, kas 2004. gadā un vēlāk iesniegti Eiropas Kopienu Statistikas birojam saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2223/96, jāatbilst A/B/C klasifikācijai, kas noteikta konkrētajam ražojumam. Konkrēti tas nozīmē, ka no tā datuma attiecībā uz minēto ražojumu vairs nav atļauts izmantot C metodes.

Ražojumu grupa	Ieviešanas datums
Lielās iekārtas	2006
CPA 30.02. Datori un citas informācijas apstrādes iekārtas	2004
CPA 45. Celtniecības darbi	–
CPA 64. Pasta un telekomunikāciju pakalpojumi	2005
CPA 65. Finanšu starpniecības pakalpojumi, izņemot apdrošināšanas pakalpojumus un pensiju finansēšanas pakalpojumus	2005
CPA 66. Apdrošināšanas pakalpojumi un pensiju finansēšanas pakalpojumi, izņemot obligātās sociālās nodrošināšanas pakalpojumus	2005
CPA 67. Finanšu starpniecības palīgpakalpojumi	2005
CPA 70. Nekustamā īpašuma pakalpojumi	2004
CPA 71. Iekārtu un aprīkojuma, kā arī individuālu un mājsaimniecības preču nomas pakalpojumi bez operatora	2004
CPA 72. Datorpakalpojumi un saistītie pakalpojumi	2005
CPA 73. Pētniecības un attīstības pakalpojumi. Tirgus daļa	2006
CPA 73. Pētniecības un attīstības pakalpojumi. Ārpustirgus daļa	2004
CPA 74. Citi uzņēmējdarbības pakalpojumi	2006
CPA 75. Valsts pārvaldes un aizsardzības pakalpojumi, obligātās sociālās nodrošināšanas pakalpojumi tiktāl, ciktāl tas attiecas uz kolektīvajiem pakalpojumiem	2004
CPA 75. Valsts pārvaldes un aizsardzības pakalpojumi, obligātās sociālās nodrošināšanas pakalpojumi tiktāl, ciktāl tas attiecas uz individuālajiem pakalpojumiem	2006
CPA 80. Izglītības pakalpojumi	2006
CPA 85. Veselības un sociālā darba pakalpojumi	2006
CPA 90-93. Citi komunālie, sociālie un individuālie pakalpojumi	2006
Darījuma kategorija	Ieviešanas datums
Starpproduktu patēriņš	2006
Preču, izņemot lielās iekārtas, eksports un imports	2004
Lielo iekārtu eksports un imports	2006
Pakalpojumu eksports un imports	2006
Vērtslietu iegādes, no kurām atskaitītas to realizācijas	2006

Piešķirti šādi izņēmumi:**Austrija**

CPA 70 un 72: 2006

Dānija

CPA 75 (individuāli), 80 un 85: 2012

Vācija

Visas ražojumu un darījumu kategorijas (tiklīdz, ciklīdz joprojām izmanto C metodes): 2005, izņemot CPA 72: 2006

Grieķija

CPA 30.02, 73 (ārpustirgus), 75 (kolektīvie) un preču, izņemot lielās iekārtas, eksports un imports: 2005, pārējie: 2006

Spānija

CPA 70: 2005, CPA 30.02, 65, 66, 67, 72, 73 (ārpustirgus) un 75 (kolektīvie): 2006

Īrija

CPA 30.02: 2005, CPA 64, 65, 66, 67, 70 un 72 un preču, izņemot lielās iekārtas, eksports un imports: 2006

Luksemburga

Visas ražojumu un darījumu kategorijas, izņemot CPA 71: 2006

Portugāle

CPA 30.02, 64, 65, 66, 67, 70 un 72: 2006

Apvienotā Karaliste

CPA 65: 2006
